

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2017-11-22 Nr. 4R-22.02-1.17

DĖL DARBO GRUPĖS SIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTUI

Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) sudarytos darbo grupės siūlymams dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimų parengti pirmininko R. Norkaus pavedimu teikiame susipažinti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamąjį variantą (toliau – Projektas). Darbo grupės siūlomus pakeitimus, papildymus pagrindžiantys argumentai yra išdėstyti Projekto aiškinamajame rašte.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Administracija teikia Teisėjų tarybos nutarimo projektą dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo ir susijusią medžiagą bei siūlo Teisėjų tarybai spręsti klausimą dėl pateikto nutarimo projekto priėmimo.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamasis variantas, 12 lapų;

2. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto, 7 lapai;

3. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projekto“ projektas, 1 lapas.

Direktoriaus pavaduotoja,
atliekanti direktoriaus funkcijas

Vaida Petravičienė

Jelena Vasilionokienė, tel. (8 5) 251 4295, trumpasis tel. 6362, el. p. jelena.vasilionokiene@teismai.lt

LIETUVOS
TEISMAI

TEISĖJŲ TARYBA
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO

2017 m. lapkričio 24 d. Nr. 13P-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, įgyvendindama Teisėjų tarybos 2017 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-13-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2017–2020 strateginių veiklos kryptių patvirtinimo“ Teisėjų tarybos 2017–2020 metų strateginės veiklos kryptį – pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo ir kitų teisės aktų, susijusių su teisėjų darbo sąlygomis ir socialinėmis garantijomis, pakeitimų (pakaitinių teisėjų institutas, laikinas teisėjų įgaliojimų sustabdymas dėl kitos veiklos, teisėjų darbo laiko planavimo lankstumas ir kt.) parengimą, atsižvelgdama į siekį didinti visuomenės pasitikėjimą teismais ir teisėjais, stiprinti teismų bendruomenės autoritetą ir pagarbą jai, tobulinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą užtikrinančias garantijas, puoselėti tik aukštos kvalifikacijos ir nepriekaištingos reputacijos teisėjų korpuso formavimą, taip pat patikslinti teisinį reguliavimą, kad jis atitiktų teismų veiklos organizavimo praktiką ir aktualius poreikius, siekiant užtikrinti profesionalų teismų turimų išteklių valdymą, Teisėjų taryba **n u t a r i a**:

1. pritarti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projektui;
2. kreiptis į įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turinčius subjektus dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projekto priėmimo.

Pirmininkas

Sekretorius

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53²,
54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128,
130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Reaguojant į valstybėje ir visuomenėje vykstančias permainas, teismų veiklą reglamentuojančios teisės normos buvo koreguojamos, tačiau tai buvo daroma fragmentiškai. Teisėjų taryba, kuri yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą, įvertinusi visuomeninių ir (ar) teisinių santykių pokyčių visumą bei atsižvelgdama į nacionalinių ir tarptautinių kompetentingų institucijų išvadas teismų vykdomos veiklos srityje, taip pat įvertinusi iš pačios teismų bendruomenės kylančias iniciatyvas išvelgė poreikį konceptualiai peržiūrėti teismų sistemos funkcionavimą užtikrinanti teisinį reguliavimą ir jį atnaujinti.

Naujai išrinktos Teisėjų tarybos 2017 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-13-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2017–2020 strateginių veiklos kryptių patvirtinimo“ buvo patvirtintos Teisėjų tarybos 2017–2020 metų strateginės veiklos kryptys. Viena jų – pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo ir kitų teisės aktų, susijusių su teisėjų darbo sąlygomis ir socialinėmis garantijomis, pakeitimų (pakaitinių teisėjų institutas, laikinas teisėjų įgaliojimų sustabdymas dėl kitos veiklos, teisėjų darbo laiko planavimo lankstumas ir kt.) parengimas. Šiuo tikslu buvo sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projektui parengti.

Teikiamu Teismų įstatymo pakeitimo projektu siekiama didinti visuomenės pasitikėjimą teismais ir teisėjais, stiprinti teismų bendruomenės autoritetą ir pagarbą jai, tobulinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą užtikrinančias garantijas, puoselėti tik aukštos kvalifikacijos ir nepriekaištingos reputacijos teisėjų korpuso formavimą, taip pat patikslinti teisinį reguliavimą, kad jis atitiktų teismų veiklos organizavimo praktiką ir aktualius poreikius, siekiant užtikrinti profesionalų teismų turimų išteklių valdymą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Teisėjų taryba. Įstatymo projektą parengė Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė, į kurios sudėtį įtraukti ne tik teismų sistemos, bet ir konstitucinių partnerių – vykdomosios bei įstatymų leidžiamosios valdžios (Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto) deleguoti atstovai. Įstatymo projektui buvo gautas Teisėjų tarybos pritarimas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Vadovaujantis Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 dalimi, nuo pretendentų į teisėjus egzaminu atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, taip pat asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jei nuo darbo teisėju pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.

Pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatos patikrinimo sąlygas ir tvarką įtvirtinančios Teismų įstatymo 53¹ straipsnio nuostatos numato tik periodinį teisėjų sveikatos patikrinimą. Praktikoje kyla poreikis tam tikrais atvejais inicijuoti neeilinį teisėjo sveikatos patikrinimą, tačiau įstatyme nenustatytas nei teisinis pagrindas šiai procedūrai pradėti, nei šią teisę įgyvendinti turintis subjektas.

Vadovaujantis Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalimi, pretendentų į teisėjus, teisėjų sveikatos patikrinimo sudėtine dalimi esantis psichologinis vertinimas yra atliekamas asmenybės būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti. Sistemiškai aiškinant ir taikant Teismų įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, psichologinio vertinimo rezultatai buvo naudojami pretendentų

į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankoje, teisėjų veiklos vertinime. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017, konstatuota, kad atliekant sveikatos patikrinimą gauta psichologinio vertinimo išvada apie asmens asmenines savybes negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojama pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose.

Teismų įstatymo 54 straipsnyje yra nustatyta pretendentų į teisėjus egzaminavimo tvarka, kuria nėra sureguliuotas pretendentų į teisėjus egzaminavimo rezultatų galiojimo laikas.

Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudėtį, šios komisijos darbo tvarką ir pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Respublikos Prezidentas. Pagal Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) rekomendacijas Teisėtų tarybai turi būti skirtas didesnis vaidmuo atrenkant teisėjus, įskaitant ir atrankos komisijos sudarymo tvarką, siekiant stiprinti komisijos narių nepriklausomumą ir atrankos mechanizmo skaidrumą. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas siūloma tikslinti Teismų įstatymo 55¹ straipsnį „Pretendentų į teisėjus atranka ir Pretendentų į teisėjus atrankos komisija“.

Siekiant užtikrinti tinkamą teismų darbo organizavimą, įskaitant bylų nagrinėjimo tęstinumą, Teismų įstatymo 63 straipsnio 1 dalyje nustatytas trejų metų terminas, po kurio asmuo, pirmą kartą paskirtas apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėju, gali pretenduoti būti paskirtas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Esamu reguliavimu nėra išspręsta, ar ši nuostata taikytina tolesniuose teisėjo karjeros etapuose, dėl to praktikoje pasitaiko atvejų, kad tik paskirtas į kitą teismą teisėjas netrukus pretenduoja būti paskirtas dar į kitą teismą. Šiam neaiškumui pašalinti ir užtikrinti teismų veiklos stabilumą, siūloma minėtą trejų metų apribojimą taikyti ne tik pirmą kartą teisėju į tam tikrą teismą paskirtiems asmenims ir, atsižvelgiant į vykdomos teismų reformos tikslus, palikti šiuo laikotarpiu neapribotą teisėjų mobilumą tik jiems pretenduojant į to paties teismo kitus rūmus.

Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 dalis nustato, kad Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka į laisvas teisėjų vietas vyksta pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Tačiau Teisėjų tarybos patvirtinti nuostatai iš esmės nukreipia į Respublikos Prezidento patvirtintą Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą. Be to, Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 ir 2 dalys nustato skirtingus teisėjų ir teisės krypties socialinių mokslų daktarų, siekiančių karjeros teismuose, atrankos įstatyminius kriterijus.

Vadovaujantis Teismų įstatymo 91⁴ straipsnio 2 dalimi, teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, turi teisę per vieną mėnesį nuo jo supažindinimo su veiklos vertinimo rezultatais dienos šiuos vertinimo rezultatus apskųsti Teisėjų tarybai.

Teismų įstatymo 106 straipsnio 2 dalyje yra nustatytas teismo kanclerio statusas. Šiuo metu teismo kancleris, kuris vadovauja teismo administracijai, yra teismo pirmininkui pavaldus karjeros valstybės tarnautojas, t. y. į šias vadovaujančias pareigas asmuo skiriamas neribotam laikui.

Teismų įstatymo 119 straipsnyje yra įtvirtinta Teisėjų tarybos sudėtis ir jos sudarymo tvarka. Vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis, Teisėjų tarybą sudaro dvidešimt trys nariai. Teisėjų tarybos sudėties formavimo sąlygos nesudaro galimybės apylinkių teisėjams rinkti savo atstovą bet kurio apylinkės teismo teisėją (apylinkių teismų teisėjai gali rinkti savo atstovą tik iš atitinkamoje apygardos teismo teritorijoje veikiančiuose teismuose dirbančių teisėjų).

Vadovaujantis Teismų įstatymo 128 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Nacionalinė teismų administracija organizuoja ir užtikrina teismų centralizuotą aprūpinimą reikiamu ilgalaikiu turtu, inventoriu ir paslaugomis ir yra valstybės investicijų programoje numatytų investicijų, skirtų teismams, asignavimų valdytoja. To paties straipsnio 3 dalies pagrindu Nacionalinė teismų administracija rengia teismų investicijų projektus, teikia juos derinti Teisėjų tarybai ir siūlo įtraukti į Valstybės investicijų programą. Pastarosios funkcijos atliekamos vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintu tvarkos aprašu, kuris derinamas su Teisingumo ministerija.

Teismų įstatyme nėra nustatyti teisėjo darbo organizavimo principai, todėl juos siūloma įtvirtinti. Taip pat siūloma detalizuoti teisėjų atostogas reguliuojančias nuostatas bei jas priderinti prie naujo reguliavimo, siūlomo nustatyti kitose valstybės, įskaitant teisės saugos, institucijose.

Teismų įstatyme nėra sureguliuotas klausimas dėl teisėjų, kurie negali ilgą laiką eiti pareigų, pavadavimo ir tai apsunkina tinkamą teismo darbo organizavimą, kas sudaro prielaidas tam, kad gali

nukentėti bylos nagrinėjimo proceso trukmė ir (ar) kokybė. Kita vertus, teisme dirbantiems teisėjams darbo krūvis išauga (tam tikrais atvejais gana stipriai, ypač didžiuosiuose miestuose veikiančiuose apylinkės teismuose), o papildomų socialinių ir (ar) materialinių garantijų taikymas nenumatytas. Įstatymo projektu siekiama spręsti šią situaciją, įvedant teisėjo, skiriamo dvejimms metams, institutą.

Teismų įstatymu neišspręsta teisinė situacija, susijusi su galimybe teisėjui, kuriam inicijuota drausmės byla, tęsti teisėjo darbą. Tam tikrais atvejais, manytina, būtina užtikrinti teisinį pagrindą sustabdyti teisėjo įgaliojimus.

2015 m. Teisėjų tarybos buvo patvirtinta Teismų sistemos apdovanojimų koncepcija. Ją įgyvendindama 2017 m. Teisėjų taryba patvirtino Teismų sistemos apdovanojimų tvarkos aprašą, Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nuostatus ir nustatė šios komisijos sudėtį. 2017 m. minint Lietuvos teismų dieną, įteikti pirmieji apdovanojimai. Siūloma principines teismų sistemos apdovanojimo nuostatas įtvirtinti įstatyminiu lygmeniu.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma Teismų įstatymą papildyti 44¹ straipsniu „Teisėjo darbo organizavimas“ ir jame įtvirtinti *de facto* situaciją, t. y. kad teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, išskyrus proceso įstatymuose nustatytus atvejus. Atsižvelgiant į teisėjų darbo organizavimo aktualijas, siūloma įteisinti galimybę mažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl teisėjo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, taip pat siekiant užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad teismai ne tik vykdo teisingumą – kaip ir kitos valstybės valdžios institucijos, pagal savo konstitucinę kompetenciją, savarankiškai arba bendradarbiaudami su kitomis valstybės valdžios institucijomis jie gali dalyvauti įgyvendinant bendruosius valstybės uždavinius, vykdant bendrąsias jos funkcijas (žr. Konstitucinio Teismo 2016 m. gegužės 16 d. sprendimą Nr. KT16-S9/2016).

Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatų, ribojančių buvusio teisėjo teisę būti atleistam nuo pretendentų į teisėjus egzaminą priklausomai nuo to, kiek laiko asmuo dirbo teisėju ir kada nustojo eiti teisėjo pareigas. Siūlomas teisinis reguliavimas atvers platesnes galimybes į teismų sistemą sugrįžti asmenims, jau įgijusiems teisėjo profesijai reikalingus įgūdžius.

Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 2 dalį siūloma patikslinti ir papildyti nuostata, sudarančia teisinį pagrindą Teisėjų tarybai spręsti dėl poreikio siųsti teisėją sveikatos patikrinimui, kai gaunama žinių, kad teisėjo sveikatos, psichologinė būsenos trukdo jam atlikti pareigas, nesiejant šios Teisėjų tarybos teisės įgyvendinimo su vadinamo periodinio patikrinimo (kas penkerius metus) laikotarpiu.

Teismų įstatymo 54 straipsnį siūloma papildyti nauja 4 dalimi, kuria nustatomas pretendentų į teisėjus egzaminą rezultatų galiojimo laikas – penkeri metai. Tikimasi, kad siūloma įtvirtinti nuostata padės užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos teisėjų korpuso formavimą, nes su laiku pretendento įgytos žinios gali užsimiršti ar neatitikti teisinės aplinkos realijų.

Atsižvelgiant į GRECO rekomendacijas didinti Teisėjų tarybos vaidmenį pretendentų į teisėjus atrankos procese, Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad formuojant pretendentų į teisėjus atrankos komisiją, tris atrankos komisijos narius skiria Teisėjų taryba ir Respublikos Prezidentas komisijos darbo tvarką nustato, ją suderinęs su Teisėjų taryba. Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus siūloma pavesti tvirtinti Teisėjų tarybai.

Minėta, kad vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017, teisėjų sveikatos patikrinimo metu atliekamo psichologinio vertinimo rezultatai negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojami pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose. Asmeninės būdo ir pažintinės veiklos savybės yra neabejotinai reikšmingos vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, todėl siūloma įtvirtinti kitokią jų nustatymo tvarką. Profesionalų pagal sertifikuotas metodikas atliktas asmens savybių vertinimas sudarys sąlygas objektyviam tokio vertinimo rezultatų naudojimui pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankoje. Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti Teismų įstatymo 55¹ straipsnį 7 dalį (kurioje numatyta, kas yra vertinama atrenkant pretendentes į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas), nustatant, kad vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, be kita ko, įvertinamos asmeninės būdo ir pažintinės veiklos savybės. Joms nustatyti būtų atliekamas asmens kompetencijų

vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Kompetencijų vertinimo rezultatai galiotų numatytą terminą, tuo pačiu išliktų galimybė pretendento prašymu šį vertinimą atlikti iš naujo anksčiau termino pabaigos. Atitinkamai siūloma koreguoti su teisėjų karjera susijusias Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 dalį, 76 straipsnio 1 dalį, 78 straipsnio 1 dalį. Taip pat, siekiant suderinti nuostatas, tikslintina Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalis, kurioje nustatoma sveikatos patikrinimo tvarka.

Praktikoje iškylant nevienodam teisės normų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą, aiškinimui bei didėjant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimams, siūloma detalizuoti susipažinimo su pretendentu į teisėjus ar teisėjo asmens duomenimis, tarp kurių ir ypatingi asmens duomenys, ir kitokio šių duomenų tvarkymo sąlygas. Šiuo aspektu tikslinamos Teismų įstatymo 55¹, 91⁵ ir 124 straipsnių nuostatos.

Siūloma papildyti Teismų įstatymo 57 straipsnį nauja 2 dalimi ir įtvirtinti apylinkės teismo teisėjo, kuris ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų (pavyzdžiui, dėl vaiko priežiūros atostogų, dėl atostogų kvalifikacijai tobulinti) pavadavimo galimybę. Tokiu atveju asmuo, kuris atitinka apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus, šio teismo teisėju galėtų būti skiriamas dvejiems metams. Šis institutas itin reikalingas siekiant teismų darbo krūvio tolygumo (ypač didžiuosiuose miestuose veikiančiuose apylinkės teismuose), o tai turi įtakos bylų nagrinėjimo proceso trukmei ir (ar) kokybei, taip pat sudaro vienodas teisėjų darbo sąlygas ir yra reikšminga užtikrinant garantijos gauti teisingą atlyginimą tinkamą įgyvendinimą.

Siekiant pašalinti praktikoje kylančius neaiškumus bei užtikrinti tinkamą teismų darbo organizavimą, siūloma tikslinti Teismų įstatymo 63 straipsnio 1 dalies nuostatą. Pagal siūlomą formuluotę aiškiai nustatoma, kad teisėjas paskirtas į apylinkės, apygardos administracinį ar apygardos teismą (tiek pirmą kartą, tiek vėlesniuose etapuose) negali pretenduoti būti paskirtas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, jei nuo paskyrimo į pareigas nepraėjo treji metai. Pastebėtina, kad nauja nuostata formuluojama įvertinus straipsnio redakciją, kuri įsigalios nuo 2018 m. sausio 1 d. (2016 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-2475), bei atsižvelgiant į teismų reorganizavimo tikslus, ir siūloma nustatyti, kad trejų metų terminas netaikomas pareiškus norą persikelti į kitus to paties teismo rūmus. Taip pat atliekami techninio-redakcinio pobūdžio pakeitimai, atsisakant perteklinės dalies, susijusios su teismo pirmininko galimybe būti perkeltam tomis pačiomis sąlygomis kaip ir teisėjas, atsižvelgiant į tai, kad teismo pirmininko kadencijos trukmė yra ilgesnė nei treji metai.

Teismų įstatymo 69¹ straipsnyje siūloma atsisakyti nuostatos, kad teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka vyksta pagal nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Tai reiškia, kad tiek asmenų, pretenduojančių į apylinkės teismo teisėjo pareigas, tiek asmenų, siekiančių karjeros teismuose, atranka vyktų ta pačia tvarka – pagal Respublikos Prezidento, suderinus su Teisėjų taryba, nustatytą Atrankos komisijos darbo tvarką (Teismų įstatymo 55¹ str.). Taip ši procedūra iš esmės vyksta ir šiuo metu. Teismų įstatymo 69¹ straipsnio pakeitimais taip pat siūloma suvienodinti teisėjų ir teisės krypties socialinių mokslų daktarų, siekiančių karjeros teismuose, įstatyminius atrankos kriterijus.

Teismų įstatymo 84 straipsnį, reglamentuojantį drausmės bylos iškėlimo sąlygas ir tvarką, siūloma papildyti 8 dalimi ir įtvirtinti atitinkamų subjektų (Respublikos Prezidento ar Seimo) teisę tam tikrais atvejais sustabdyti teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, įgaliojimus, taip pat nustatyti tokio sprendimo galiojimo sąlygas bei teisėjo socialines garantijas, nenustačius drausminės atsakomybės pagrindo. Siūlomas teisinis reguliavimas pašalins teisės spragą, esamą tais atvejais, kai teisėjo veiksmai, dėl kurių jam iškeliama drausmės byla, yra nesuderinami profesine prasme su teisėjo darbu.

Teismų įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį gali būti skundžiami teismų veikos organizavime dalyvaujančių institucijų (pavyzdžiui, Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Teisėjų garbės teismo) sprendimai, paprastai nustato 10 dienų apskundimo terminą. Siekiant užtikrinti teisinių santykių tikrumą ir stabilumą, siūloma suvienodinti apskundimo terminus ir Teismų įstatymo 91⁴ straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, vertinimo rezultatus gali apskųsti per 10 dienų. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad pagal esamą teisinį reguliavimą yra nustatytas teisėjų veiklos vertinimo komisijos išvados dėl teisėjo veiklos vertinimo rezultatų surašymo terminas, siūloma koreguoti

apskundimo termino atskaitos momentą, jo nesiejant su faktu, kada teisėjas buvo supažindintas su šiais rezultatais.

Įvertinus Nacionalinės teismų administracijos vaidmenį organizuojant mokymus ne tik teisėjams, bet ir teismo tarnautojams (valstybės tarnautojams ir darbuotojams), tikslinamos nuostatos susijusios su mokymų organizavimu ir finansavimu (Teismų įstatymo 93–95 straipsniai).

Siekiant aiškiai įtvirtinti teisėjų garantijas, susijusias su atostogų suteikimu, siūloma papildyti Teismų įstatymo 98 ir 101 straipsnių nuostatas. Teismų įstatymo 101 straipsnio naujoje 4 dalyje nustatoma teisėjui priklausančių atostogų panaudojimo, jį perkeliant į kitą teismą, tvarka. Pastaroji nuostata siūloma atsižvelgiant į straipsnio redakciją, kuri įsigalios nuo 2018 m. sausio 1 d. (2016 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-2475). Teismų įstatymo 98 straipsnį siūloma papildyti nuostatomis, susijusiomis su neįgalių teisėjų ir teisėjų, auginančių vaikus, teisėmis. Taip pat siūloma nustatyti kasmetinių atostogų skaičiavimą darbo dienomis, atsižvelgiant į tai, kad analogišką teisinį reguliavimą siūloma nustatyti kitose valstybės, įskaitant teisėsaugos (pavyzdžiui, prokuratūra), institucijose. Siekiant užtikrinti teisingą atlyginimą už proceso ir kituose įstatymuose nustatytų teisėjo funkcijų vykdymą ne darbo metu siūloma būtent Teismų įstatyme įtvirtinti principines nuostatas dėl šios veiklos kompensavimo sąlygų ir būdų, įvertinus ir tai, kad analogiškas teisinis reguliavimas yra įtvirtintas kitų teisėsaugos institucijų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

Įvertinus administravimo teismuose specifiškumą ir santykį su Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, siūloma Teismų įstatyme *expressis verbis* įtvirtinti vidinį bei išorinį administravimą teismuose vykdančių subjektų teisę gauti iš valstybės institucijų informaciją, reikalingą atlikti funkcijas šioje srityje. Atitinkamai tikslintinas Teismų įstatymo 102 straipsnis jį papildant 4 dalimi.

Teismų įstatymo 106 straipsnio 2 dalyje teismo kanclerio pareigybei siūloma nustatyti penkerių metų kadenciją. Manytina, kad galimybė rotuoti teismo kanclerį gali prisidėti prie teismo administracijos valdymo efektyvumo gerinimo. Kadencijos nustatymas siejamas su Lietuvos Respublikos Seime įregistruotais Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektais, kuriais siūloma įtvirtinti galimybę taikyti kadencijas atskiroms karjeros valstybės tarnautojų pareigybėms, kai jas nustato įstatymai.

Teismų įstatymo 119 straipsnio pakeitimo iniciatyva kilo iš teismų bendruomenės.

Atliepiant į apylinkės teismų teisėjų pastebėjimus, siūloma koreguoti apylinkių teismų atstovavimo mechanizmą ir praplėsti galimybę apylinkės teismo teisėjams rinkti ir balsuoti už geriausius kandidatus iš visos Lietuvos (ne tik pagal apygardų teismų teritorijas), sudarant prielaidas užsitikrinti veiksmingą šios grandies teismų interesų atstovavimą.

Taip pat, siekiant tobulinti Teisėjų tarybos, kuri yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, veiklos efektyvumą, siūloma mažinti jos narių skaičių. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal valdymo principus mažesnis vykdomosios institucijos narių skaičius nustatytinas, siekiant, kad šios institucijos veikla būtų vykdoma ir sprendimai būtų priimami operatyviau ir efektyviau (pvz. vyriausybės ministrų kabinetą sudaro septyniolika-aštuoniolika). Taip pat, praktika rodo, kad esant mažesniai kolegialios vykdomosios institucijos narių skaičiui, užtikrinamas lankstumas priimant sprendimus ir pasiekama didesnė atskaitomybė už vykdomą veiklą, o tai savo ruožtu skatintų Teisėjų tarybos nario dar aktyvesnę ir produktyvesnę dalyvavimą Teisėjų tarybos veikloje, kas atitinka šios teismų savivaldos institucijos konstitucinę prigimtį ir paskirtį. Be to, atsižvelgiant į tai, kad nustatytas teisinis reguliavimas sudaro galimybę Teisėjų tarybos nariams mažinti jurisdikcinės (bylų nagrinėjimo) veiklos apimtį, sumažinus Teisėjų narių skaičių, bus pasiekta, kad dar didesnė dalis teisėjų skirs savo laiką pagrindinei su teisingumo vykdymu susijusiai funkcijai atlikti – bylų nagrinėjimui, nedarant poveikio Teisėjų tarybos veiklos kokybei. Papildomai pastebėtina, kad šiuo metu nustatytas Teisėjų tarybos narių skaičius (dvidešimt trys) yra vienas didžiausių lyginant su Europoje veikiančiomis teismų savivaldos institucijomis.

Formuojant siūlymą dėl Teisėjų tarybos sudėties su mažesniu jos narių skaičiumi (17), buvo įvertinta Konstitucinio Teismo jurisprudencija dėl Teisėjų tarybos formavimo principų (pavyzdžiui, kad daugumą Teisėjų tarybos narių turi sudaryti aukščiausios grandies teismų teisėjai, kad kiekvienai teismų grandžiai būtų nustatytas tam tikras skaičius vietų ir atitinkamus narius rinktų būtent tos

grandies teismo (teismų) teisėjai), taip pat atsižvelgta į atitinkamos grandies teismų teisėjų skaičių ir teismų kompetenciją.

Siekiant užtikrinti, kad daugumą Teisėjų tarybos narių sudarytų aukščiausios grandies teismų teisėjai, siūloma nustatyti, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo atstovams Teisėjų taryboje būtų skirtos iš viso devynios vietos, kurios paskirstytinos tarp nurodytų teismų, atsižvelgiant į proporcingumo principą vertinant teisėjų skaičių ir šių teismų vietą teismų sistemoje. Taigi, pagal teisėjų skaičių susidarantį aukščiausiųjų teismų atstovų skaičiaus pasiskirstymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo – keturi, Lietuvos apeliacinio teismo – keturi ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo – du), įvertinus Lietuvos apeliacinio teismo statusą teisminėje sistemoje palyginus su Lietuvos Aukščiausiuoju Teismu (vienintelė kasacinė instancija), siūloma koreguoti mažinant Lietuvos apeliacinio teismo atstovams tenkantį skaičių ir nustatyti, kad į Teisėjų tarybos sudėtį įeina keturi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, trys Lietuvos apeliacinio teismo ir du Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo atstovai. Žemesnės instancijos teismų atstovams siūloma skirti aštuonias vietas, nustatant proporcingą atstovavimą atitinkamai grandžiai (trys teisėjai, išrinkti nuo visų apygardos teismų, vienas – nuo visų apygardos administracinių teismų ir keturi – nuo visų apylinkės teismų).

Teismų įstatymo 119 straipsnio papildymo 8 dalimi, kuria siūloma nustatyti naujo Teisėjų tarybos nario išrinkimo sąlygas ir tvarką, poreikį lemia būtinybė užtikrinti Teisėjų tarybos konstitucinį legitimumą tais atvejais, kai Teisėjų tarybos nario, atstovaujančio aukščiausios grandies teismui, įgaliojimai pasibaigia iki išrinktos Teisėjų tarybos kadencijos pabaigos.

Teismų įstatymą siūloma papildyti nauja VII dalimi „Teismų sistemos apdovanojimai“. Kaip minėta, Teismų sistemos apdovanojimų koncepciją, patvirtintą Teisėjų tarybos, įgyvendinantys teisės aktai jau yra priimti. Siekiant užtikrinti nuoseklų teisinį reguliavimą, principines teismų sistemos apdovanojimo nuostatas tikslinga perkelti į įstatymo lygmenį.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra vykdomosios valdžios institucija, kuri formuoja valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtos ir kitose teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šios valstybės politikos įgyvendinimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina vykdomoji valdžia negali kištis į teismų veiklos organizavimą, įskaitant valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, disponavimo valstybės turtu klausimus. Siekiant užtikrinti teismų nepriklausomumo nuo kitų valdžių tinkamą įgyvendinimą ne tik *de facto*, bet ir *de jure*, siūloma patikslinti Teismų įstatymo 128 straipsnio 3 dalį, joje nenumatant Teisėjų tarybos tvirtinamo teismų investicijų projektų rengimo ir derinimo tvarkos aprašo derinimo su Teisingumo ministerija.

Teismų apsaugą reglamentuojantį Teismų įstatymo 130 straipsnį siūloma papildyti prevencinėmis nuostatomis, atsižvelgiant į faktines situacijas, kai buvo siekiama sutrikdyti teismo darbą, taip pat įvertinus kitas visuomenės saugumui kylančias grėsmes. Siekiant išvengti žmonių gyvybei pavojingų situacijų, didesnis dėmesys skiriamas į teismą atvykstančių asmenų patikrai (dėl ginklų, šaudmenų, sprogstamųjų, nuodingų medžiagų ir kt.).

Kitų nuostatų (36, 39, 45, 53², 61, 85, 88, 91² straipsniai, 121 straipsnio 1, 3 ir 9 dalys, 128 straipsnio 6 dalis ir kt.) pakeitimai siūlomi, siekiant suderinti su pasikeitusiu teisiniu reguliavimu kituose teisės aktuose bei įteisinti *de facto* susiklosčiusius teisinius santykius ar juos patikslinti siekiant aiškumo, optimizavimo organizacine prasme.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, numatomos teigiamos siūlomo teisinio reguliavimo pasekmės, kadangi priėmus siūlomus pakeitimus bus efektyviai organizuojamas teismo darbas, užtikrinamas operatyvus ir kokybiškas teismo procesas.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Teismų įstatymo pakeitimo projektas (toliau – Įstatymo projektas) neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Priešingai, profesionalaus teisėjų korpuso formavimas

ir atrankos procedūrų skaidrumo didinimas, kels visuomenės pasitikėjimą teismais, kuris lemia pasitikėjimą valstybe.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir plėtrai. Teismų veiklos kokybė, pasitikėjimas teismais yra svarbios aplinkybės, kuriant palankias sąlygas verslui ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant inkorporuoti Įstatymo projektą į teisinę sistemą, reikės keisti Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas, kuriose nustatytas teismų procesinių sprendimų skelbimas, patikslinant, jog Teisės aktų registre skelbiami šiame įstatyme išvardinti *baigiamieji* teismo aktai.

9. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir bendrinės kalbos normų.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Įstatymo įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai

Įstatymo projektui įgyvendinti iki įstatymo įsigaliojimo Teisėjų taryba turės priimti pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus, teisėjo darbo su bylomis krūvio mažinimo tvarką, asmens kompetencijų vertinimo tvarką, asmens bylos sudarymo ir tvarkymo taisyklės. Respublikos Prezidentas turės suderinti su Teisėjų taryba Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projekto priėmimas papildomų biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo apsvarstytas 2017 m. lapkričio d. Teisėjų tarybos posėdyje ir priimtas Teisėjų tarybos nutarimas pritarti Įstatymo projektui.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai: „teisėjas“, „atranka“, „skyrimas teisėju“, „Teisėjų taryba“, „asmens duomenys“, „teismų sistemos apdovanojimai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85,
88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124, 128, 130 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO, PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 36 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausiąjame administraciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, išplėstinė penkių **arba septynių** teisėjų kolegija arba Vyriausiojo administracinio teismo plenarinė sesija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.**“

Komentaras: Įstatymo derinimas su ABTĮ 43 str. 2 d. ir 131 str. 1 d.

2. Pakeisti 36 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apeliaciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.** Įstatymų nustatytais atvejais byla Apeliaciniame teisme gali nagrinėti mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.“

Komentaras: Įstatymo derinimas su CPK 304 str.

2 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismų baigiamieji aktai, atskirosios nutartys ir metinės Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo praktikos apžvalgos skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje Teisėjų tarybos nustatyta tvarka, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus. Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo **baigiamieji aktai** – sprendimai, nutartys, nutarimai, taip pat įsiteisėję administracinių teismų sprendimai dėl norminių administracinių aktų teisėtumo skelbiami Teisės aktų registre.“

Komentaras: Įstatymo tikslinimas. Pritarus, atitinkamai reikėtų keisti Teisėkūros pagrindų įstatymą (6 straipsnio 2 dalies 20 punktą).

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 44¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 44¹ straipsniu:

„44¹ straipsnis. Teisėjo darbo organizavimas

1. Teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, išskyrus proceso įstatymuose nustatytus atvejus.

Komentaras: Pašalinami neaiškumai dėl teisėjo darbo laiko grafiko.

2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka teismo pirmininkas gali motyvuotai nuspręsti laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, taip pat kai būtina užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą.“

Komentaras: Detaliau klausimas turėtų būti sureguliuotas Teisėjų tarybos tvarkoje. Pagal Konstitucinio Teismo doktriną teisėjo darbas yra ne tik nagrinėti bylas (žr. 2016-05-16 sprendimą).

4 straipsnis. 45 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 45 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teisėją skirti žemesnės pakopos teismo teisėju galima tik teisėjo sutikimu, išskyrus atvejus, kai žemesnės pakopos teismo teisėju asmuo skiriamas taikant drausminę atsakomybę.“

Komentaras: Tikslinimas pagal esamą teisinį reguliavimą, kuris nenumato teisėjo skyrimo į žemesnės pakopos teismą, paskyrus jam drausminę nuobaudą.

5 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą), atitinkantis įstatymų nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pateikęs sveikatos pažymėjimą, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisinio darbo stažą ir išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą. Nuo pretendentų į teisėjus egzaminą atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, **taip pat buvęs teisėjas asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėjų pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.**“

Komentaras: Manytina, kad su teisėjo darbo stažu ir laikotarpiu po darbo teisėjų pabaigos susiję reikalavimai, kad buvęs teisėjas būtų atleidžiamas nuo egzaminų, yra neproporcingi.

6 straipsnis. 53¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų sveikatos patikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per penkerius metus. Teisėjų taryba turi teisę priimti sprendimą dėl neatidėliotino teisėjo siuntimo tikrintis sveikatą šio įstatymo nustatyta tvarka, po paskutinio teisėjo sveikatos patikrinimo nepraėjus penkeriems metams, jei yra gauta žinių apie teisėjo sveikatos, psichologinės būsenos problemą, trukdančią atlikti pareigas.“

Komentaras: Siūloma įtvirtinti TT teisė yra numatyta TT darbo reglamente (22.11 p.), tačiau nėra minima TĮ.

3. Pakeisti 53¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Sveikatos patikrinimas apima ir psichologinį vertinimą. ~~Psichologinis vertinimas atliekamas asmenybės būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti.~~“

Komentaras: atsisakoma derinant su kitais straipsniais (53¹, 69¹), kurie koreguojami atsižvelgiant į 2017 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą, kuriame konstatuota, kad atliekant sveikatos patikrinimą gauta psichologinio vertinimo išvada apie asmens asmenines savybes negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojama atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose.

7 straipsnis. 53² straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53² straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentas į teisėjus pateikia Nacionalinei teismų administracijai dokumentus, patvirtinančius, kad jis atitinka šio Įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus (išskyrus reikalavimą būti išlaikius pretendentų į teisėjus egzaminą). Be to, pretendentas į teisėjus pateikia užpildytą Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos **Vyriausybės** nustatytos formos klausimyną ir raštu sutinka, kad būtų tikrinama jo kandidatūra.“

Komentaras: Tikslinama pagal galiojantį reglamentavimą.

2. Pakeisti 53² straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nustačiusi, kad pateikti dokumentai patvirtina, kad pretendentas į teisėjus atitinka šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus, Nacionalinė teismų administracija:

1) pretendentą į teisėjus, kuris yra teisės krypties socialinių mokslų daktaras arba habilituotas daktaras, arba asmuo, turintis ~~ne mažesni kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėju pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai~~ **buvęs teisėjas**, duomenis įtraukia į pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą ir pretendentą į teisėjus pateiktus dokumentus perduoda Respublikos Prezidentui;“

Komentaras: Derinant su siūlomu 51 str. 1 d. keitimu.

8 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 54 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Jeigu asmuo, išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą, per penkerius metus nuo Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nutarimo dėl egzamino rezultatų priėmimo dienos **nepaskiriamas teisėju, pretendentų į teisėjus egzamino rezultatai netenka galios**“.

2. Buvusią 54 straipsnio 4 dalį laikyti 5 dalimi.

Komentaras: Naujai siūloma nuostata – šiuo metu įstatyme nėra nustatyta teisėjo egzamino rezultatų galiojimo trukmė.

9 straipsnis. 55¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 55¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentai į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas priimami atrankos būdu. Pretendentų į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas skyrimo klausimams svarstyti Respublikos Prezidentas sudaro **sudaroma** Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją ~~komisija~~ (toliau – Atrankos komisija). ~~ir nustato šios komisijos darbo tvarką ir pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus.~~ Atrankos komisija trejiems metams sudaroma iš septynių asmenų. ~~Trys~~ **Tris** Atrankos komisijos nariai ~~narius turi būti teisėjais teisėjus skiria Teisėjų taryba, ir keturi~~ **keturis** – visuomenės atstovai ~~atstovus~~ – **Respublikos Prezidentas**. Respublikos Prezidentas iš Atrankos komisijos narių skiria Komisijos pirmininką ~~ir, suderinęs su Teisėjų taryba, nustato šios komisijos darbo tvarką.~~ Atrankos komisijos nariais negali būti skiriami Teisėjų tarybos nariai. Atrankos komisijos narių, išskyrus teisėjus, darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. **Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Teisėjų taryba.**“

Komentaras: Įgyvendinamos GRECO rekomendacijos dėl Teisėjų tarybos vaidmens. Nuostata pakoreguota, numatant, kad Komisija suformuojama priimant atskirai Prezidento dekretą ir Teisėjų tarybos nutarimą.

2. Pakeisti 55¹ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Atrenkant pretendentes į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas, įvertinamos kiekvieno pretendentą **asmeninės būdo ir pažintinės savybės**, profesinės žinios ir įgūdžiai, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, darbo teisėju arba kito teisinio darbo stažas, kiti kiekybiniai ir kokybiniai teisinės veiklos rodikliai, etikos reikalavimų laikymasis

profesinėje ir kitoje veikloje, mokslinė ir pedagoginė veikla, papildomai gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba ir į kurį pretenduoja, teisėjų kolektyvų nuomonę.“

3. Papildyti 55¹ straipsnį nauja 8 dalimi:

„8. Asmenines būdo ir pažintines savybes įvertina Atrankos komisija. Nustatant asmenines būdo ir pažintines savybes pasitelkiami ekspertai asmens kompetencijų vertinimui atlikti Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Asmens kompetencijų vertinimas atliekamas iš naujo, jei nuo ankstesnio vertinimo praėjo daugiau kaip penkeri metai arba asmens prašymu, jei nuo ankstesnio vertinimo praėjo daugiau kaip treji metai. Asmens kompetencijų vertinimo rezultatai pateikiami Nacionalinės teismų administracijos direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui. Su asmens kompetencijų vertinimo rezultatais gali susipažinti ir juos naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytais jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su asmens kompetencijų vertinimo rezultatais ir juos naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.“

Komentaras: atsižvelgiant į 2017 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą bei įvertinus tai, kad asmeninės būdo ir pažintinės savybės yra neabejotinai reikšmingos vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, siūloma įtvirtinti sertifikuotų profesionalų atliekamą minėtų savybių nustatymo tvarką, sudarant sąlygas objektyviam tokio vertinimo rezultatų naudojimui atrankos procesuose. Taip pat, įvertinus tokių duomenų jautrumą (privatumo, asmens duomenų požiūriu), siūloma detalizuoti asmenų, kurie galės susipažinti su išvada ir ją naudoti ratas.

4. Buvusias 55¹ straipsnio 8–10 dalis laikyti atitinkamai 9–11 dalimis.

5. Pakeisti 55¹ straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Jeigu atrankoje į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas dalyvavę pretendentai nesutinka su Atrankos komisijos išvadomis, jie turi teisę per 10 dienų po Atrankos komisijos posėdžio išvadų paskelbimo motyvuotu raštu informuoti Respublikos Prezidentą.“

Komentaras: Siekiant sudaryti realias galimybes „apskūsti“ išvadas; pagal Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą, Atrankos komisijos išvados skelbiamos tuojau pat, kai jas pasirašo visi komisijos nariai, bet ne vėliau kaip per 14 dienų nuo posėdžio dienos.

10 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„57 straipsnis. Laikas, kuriam skiriami teisėjai

1. Asmuo į teisėjo pareigas skiriamas iki 65 metų amžiaus, o šio straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju – dvejimms metams. Kai teisėjui sukanka 65 metai arba baigiasi jo paskyrimo teisėju terminas, jo įgaliojimai baigiasi. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos (-ų) nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęjami tol, kol byla (-os) bus baigta (-os) nagrinėti arba jos (-ų) nagrinėjimas bus atidėtas.

2. Atsiradus aplinkybėms, dėl kurių apylinkės teismo teisėjas ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų, apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti skiriamas to apylinkės teismo teisėju dvejimms metams. Motyvuotą siūlymą pradėti apylinkės teismo teisėjo, skiriamo dvejimms metams, skyrimo procedūrą Respublikos Prezidentui teikia Teisėjų taryba. Apylinkės teismo teisėju dvejimms metams skiriamas atrankoje į bet kurį teismą dalyvavęs pretendentas, jei nuo Atrankos komisijos išvados surašymo dienos praėjo ne daugiau kaip dveji metai. Prireikus atranka į apylinkės teismo teisėjo pareigas dvejimms metams gali būti vykdoma šio įstatymo 55¹ straipsnio nustatyta tvarka, nurodant, kad atranka vykdoma į teisėjų, kuris bus skiriamas dvejimms metams, pareigas.

Komentaras: Teisėjas skiriamas tam tikram terminui, ko Konstitucija nedraudžia (pvz., KT 2007-12-20 nutarimas).

23. Dėl teisėjo įgaliojimų pratęsimo Respublikos Prezidentui motyvuotai pataria Teisėjų taryba.

34. Kol nesuėjęs šio straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas, teisėjo įgaliojimai gali būti nutraukti tik Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytais teisėjo atleidimo ar pašalinimo iš pareigų atvejais.

5. Paskyrus asmenį apylinkės teismo teisėju dvejims metams, apylinkės teismo, į kurį asmuo skiriamas, teisėjų skaičius šiuo laikotarpiu gali būti didesnis nei nustatytas pagal šio įstatymo 12 straipsnio 10 dalį.“

11 straipsnis. 61 straipsnio pakeitimas

Papildyti 61 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio nuostatos netaikomos buvusiems apylinkės teismo teisėjams, kurie į pareigas buvo paskirti dvejims metams.“

Komentaras: Siekiama 61 straipsnio garantijas teikti tik tiems teisėjams, kurie buvo paskirti iki 65 metų amžiaus.

12 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 63 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas, arba apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo pirmininkas, pasibaigus jo, kaip teismo pirmininko, įgaliojimų laikui, jo pageidavimu gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Teisėjas gali būti perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas arba nuo perkėlimo šioje dalyje nustatytais atvejais. Teisėjas gali būti perkeltas į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, nepaisant pirmiau paminėtų terminų.“

Komentaras: siūlymas svarstyti, ar siekiant užtikrinti teismų darbo organizavimo, bylų nagrinėjimo ir darbo krūvio nagrinėjant bylas stabilumą, nebūtų tikslinga nustatyti 3 metų terminą ne tik asmens paskyrimo į teisėjo pareigas, bet ir perkėlimo atvejais (pasitaiko situacijų, kuomet neseniai perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą teisėjas (pvz., nepraėjus metams nuo perkėlimo) dalyvauja atrankose ir yra vėl perkeliamas į kitą tos pačios pakopos teismą). Be to, siūloma atsisakyti trijų metų apribojimo, kai teisėjas nori persikelti iš vieno rūmų į kitus.
PASTABA: straipsnio redakcija, pagal kurią parengtas siūlomas pakeitimas, įsigalios nuo 2018-01-01, išdėstyta įstatyme Nr. XII-2475.

13 straipsnis. 69¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„69¹ straipsnis. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka

1. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka į laisvas teisėjų vietas vyksta pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Atrenkant teisėjų karjeros siekiančius asmenis, įvertinami kiekvieno pretendento darbo teisėju pobūdis ir kokybė, dalykinės ir asmeninės savybės, organizaciniai gebėjimai asmeninės būdo ir pažintinės savybės, bei pirmenybę suteikiantys privalumai. Asmeninės būdo ir pažintinės savybės vertinamos šio Įstatymo 55¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus nustato Teisėjų taryba.

2. Kai teisės krypties socialinių mokslų daktarai ir habilituoti daktarai, prokurorai, advokatai siekia tapti apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo ir Apeliacinio teismo teisėjais, įvertinamos tik jų asmeninės savybės ir bendrieji gebėjimai.

32. Teisėjų karjeros siekiančius asmenis atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija **pagal** Teisėjų karjeros siekiančių asmenų **vertinimo kriterijus** atrankai taikomi šio Įstatymo 55¹ straipsnio reikalavimai **straipsnyje nustatyta tvarka**.“

Komentaras: Siūloma atsisakyti Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatų, atsižvelgiant į tai, kad šie yra labai lakoniški ir iš esmės savarankiškų (naujų) teisės normų teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankai nenumato, o nukreipia į kitus galiojančius teisės aktus, tokius kaip Teismų įstatymą, Atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą, Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus. Taip pat koreguojamas reguliavimas, susijęs su asmeninių būdo ir pažintinių savybių įvertinimu, derinant su pretendentų į teisėjus atrankos tvarka.

Be to, siūloma patikslinti 1 dalį ir atsisakyti 2 dalies, atsižvelgiant į tai, kad Teisėjų tarybos patvirtinti kriterijai yra iš esmės bendri daktarams ir teisėjams.

14 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 76 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko vietas parenka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta atranka Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka. Kandidato asmeninės būdo ir pažintinės savybės vertinamos šio Įstatymo 55¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka.

15 straipsnis. 78 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 78 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias Apeliacinio teismo pirmininko, skyriaus pirmininko vietas atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka. Kandidato asmeninės būdo ir pažintinės savybės vertinamos šio Įstatymo 55¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka.“

16 straipsnis. 84 straipsnio pakeitimas

Papildyti 84 straipsnį 8 dalimi:

„8. Iškėlus drausmės bylą, Teisėjų tarybos teikimu Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla iškeliama Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, gali sustabdyti teisėjo įgaliojimus iki įsigalios Teisėjų garbės teismo sprendimas, o jei Teisėjų garbės teismas išnagrinėjęs drausmės bylą pasiūlo Respublikos Prezidentui ar Seimui šio Įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų arba Respublikos Prezidentui kreiptis į Seimą dėl apkaltos teisėjui – iki įsigalios sprendimas dėl teisėjo atleidimo arba apkaltos. Tais atvejais, kai Teisėjų garbės teismas nenustato drausminės atsakomybės pagrindo, Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla buvo iškelta Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, nedelsdamas atnaujiną teisėjo įgaliojimus ir teisėjui sumokamas atlyginimas už įgaliojimų sustabdymo laiką.“

Komentaras: Drausminės atsakomybės efektyvumo didinimui ir savivaldos stiprinimui.

17 straipsnis. 85 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 85 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų etikos ir drausmės komisija yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti

drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus, konsultuojanti teisėjus etikos klausimais.“

Komentaras: Įtvirtinama nusistovėjusi praktika, numatyta ir komisijos nuostatuose.

18 straipsnis. 88 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 88 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„88 straipsnis. Drausminės nuobaudos galiojimas

Teisėjų garbės teismo paskirta drausminė nuobauda įsigalioja praėjus dešimčiai dienų po jos paskyrimo, **jei Teisėjų garbės teismo sprendimas nėra apskundžiamas**, ir galioja vienerius metus. **Jei Teisėjų garbės teismo sprendimas apskundžiamas, drausminė nuobauda įsigalioja nuo Aukščiausiojo Teismo sprendimo priėmimo dienos ir galioja vienerius metus.**“

Komentaras: Tikslinama siekiant aiškumo.

19 straipsnis. 91² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91² straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirmą kartą teisėjo veikla vertinama praėjus trejiems metams nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas. Po to teisėjo veikla vertinama periodiškai kas ~~penkeri~~ **septyneri** metai **iki teisėjui sukanka 64 metai.**“

Komentaras: Straipsnis tikslinamas ilginant periodinio vertinimo terminą. Be to, manytina, kad netikslinga atlikti teisėjo vertinimą, jei iki 65 metų – iki kada ilgiausiai skiriami teisėjai – liko mažiau kaip vieneri metai.

20 straipsnis. 91⁴ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁴ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, turi teisę per **10 dienų nuo vertinimo išvados surašymo vieną mėnesį nuo jo supažindinimo su veiklos vertinimo rezultatais** dienos šiuos vertinimo rezultatus apskusti Teisėjų tarybai.“

Komentaras: Suvienodinami įvairūs apskundimo terminai – tiek Teisėjų egzaminų komisijos, tiek Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, tiek Garbės teismo sprendimai šiuo metu gali būti skundžiami per 10 dienų.

21 straipsnis. 91⁵ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁵ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali būti naudojama nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat laikantis kitų įstatymuose numatytų apribojimų ir draudimų. **Su teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali susipažinti ir naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Atrankos komisijos, Vertinimo komisijos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytoms jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su vertinimo medžiaga ir ją naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.**“

Komentaras: Įgyvendinama Europos teisėjų konsultacinės tarybos rekomendacija Nr. 17, pagal kurią, siekiant apsaugoti teisėjų nepriklausomumą, turėtų būti ribojama prieiga prie teisėjų veiklos vertinimo medžiagos.

22 straipsnis. 93 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 93 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„93 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo organizavimas

1. Teisėjų mokymo programas, suderinusi su Teisingumo ministerija, tvirtina Teisėjų taryba.

2. Teisėjų mokymą, taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus, organizuoja Nacionalinė teismų administracija.“

Komentaras: Atskiri įstatymo numatyti atvejai – pvz., privalomi įvadiniai arba 18-20 kategorijų tarnautojų mokymai. Praktikoje teismų tarnautojų ir darbuotojų mokymai organizuojami arba pačių teismų, arba NTA. Įteisinama *de facto* situacija.

23 straipsnis. 94 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 94 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„94 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo finansavimas“

2. Pakeisti 94 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų mokymą, taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymą, numatytą šio Įstatymo 93 straipsnio 2 dalyje, finansuoja valstybė. Tam Nacionalinei teismų administracijai pagal atskirą programą numatomos lėšos teisėjų mokymui organizuoti, metodinei medžiagai rengti ir leisti bei kitoms mokymo išlaidoms.“

24 straipsnis. 95 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 95 straipsnį.

95 straipsnis. Teismo tarnautojų mokymas

~~Teismo tarnautojų mokymą nustato Valstybės tarnybos įstatymas. Rengiant ir tvarkant teismo tarnautojų kvalifikacijos kėlimo ir mokymo programas, taip pat organizuojant jų kvalifikacijos kėlimą ir mokymą, be Valstybės tarnybos įstatyme numatytų Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos, taip pat dalyvauja Teisingumo ministerija.~~

25 straipsnis. 98 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 98 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1. Teisėjams Teisėjui suteikiamos 28 kalendorinių 20 darbo dienų kasmetinės atostogos. Teisėjui, kuris yra pripažintas neįgaliuoju, arba teisėjui, vienam auginančiam vaiką iki keturiolikos metų arba neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, suteikiamos ne mažesnės kaip 25 darbo dienų kasmetinės atostogos. Teisėjams turintiems Teisėjui, turinčiam daugiau kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, už kiekvienus paskesnius darbo teisėju metus kasmetinės atostogos pailginamos viena kalendorine darbo diena, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 56 kalendorinės dienos 40 darbo dienų.“

2. Teisėjui, auginančiam neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų arba du vaikus iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per mėnesį, o auginančiam tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų, – dvi dienos per mėnesį, mokant teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį.

3. Už teismo pirmininko įsakymu paskirto budėjimo, užtikrinant teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse ar kituose įstatymuose atlikimą, teisme poilsio ir švenčių dienomis laiką, teisėjo pasirinkimu Teisėjų tarybos nustatyta tvarka suteikiamos papildomos atostogų dienos arba mokamas atlyginimas. Už budėjimo teisme poilsio dieną laiką – prie kasmetinių atostogų laiko pridedamas budėjimo poilsio dieną laikas, padaugintas iš pusantro, arba mokamas pusantro teisėjo atlyginimo dydžio užmokestis. Už budėjimo teisme švenčių dieną laiką – prie kasmetinių atostogų laiko pridedamas budėjimo teisme švenčių dieną laikas, padaugintas iš dviejų, arba mokamas dvigubo teisėjo atlyginimo užmokestis.

2.4. Be šio Įstatymo nustatytų atostogų, teisėjai taip pat turi teisę į Darbo kodekso nustatytas tikslines ir nemokamas atostogas.

3.5. Išimtiniais atvejais teisėjas jo sutikimu gali būti atšauktas iš atostogų. Nepanaudotos kasmetinės atostogos teisėjui suteikiamos kitu laiku.

4.6. Teisėjams, teismo skyrių pirmininkams, teismo pirmininko pavaduotojui teismo pirmininkas, o teismų pirmininkams Respublikos Prezidentas gali suteikti iki vienerių metų atostogas kvalifikacijai tobulinti. Šiuo atveju teisėjui paliekamos jo eitos pareigos, tačiau jam nustatytas atlyginimas nemokamas; atostogų kvalifikacijai tobulinti laikas įskaitomas į teisėjo darbo stažą. Pasinaudoti atostogomis kvalifikacijai tobulinti teisėjas gali vieną kartą per penkerius metus.

5.7. Teisėjui dėl šio Įstatymo 63 ir 64 straipsniuose nustatyto perkėlimo į kitas pareigas kitoje gyvenamojoje vietovėje skiriama iki 5 darbo dienų persikėlimo atostogų. Už šį laikotarpį teisėjui mokamas jo vidutinis atlyginimas.

~~6. Aukščiausiojo Teismo pirmininkui ir Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkui atostogas suteikia Respublikos Prezidentas.~~

7.8. Teismo pirmininkui, teismo pirmininko pavaduotojui, skyriaus pirmininkui ir kitiems teisėjams atostogas suteikia atitinkamo teismo pirmininkas. Apie teismo pirmininkui suteiktas atostogas informuojamas Respublikos Prezidentas.“

Komentaras: Derinant su reguliavimu, nustatytu darbo teisiniuose santykiuose, taip pat siūlomu Valstybės tarnybos įstatymo, Prokuratūros įstatymo pakeitimo projektuose. Taip pat siūloma atsisakyti 6 dalies, siekiant mažinti administracinę našą. Manytina, kad siūlomas reguliavimas neprieštarautų galiojantiems įstatymams, konstituciniams principams ir nesudarytų prielaidų interesų konfliktui, juolab kad atostogų klausimai yra pakankamai detalčiai reguliuojami įstatymais.

26 straipsnis. 101 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 101 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Teisėjui, kuris yra perkeltas arba paskirtas į kitą teismą šio Įstatymo 63 ar 64 straipsniuose numatytais atvejais, arba yra paskiriamas į aukštesnės pakopos teismą, jo pasirinkimu gali būti išmokama kompensacija už nepanaudotas atostogas arba sukauptos atostogos yra perkeliama ir toliau skaičiuojamos teisme, į kurį jis perkeliama arba paskiriamas.“

2. Buvusias 101 straipsnio 4–10 dalis laikyti atitinkamai 5–11 dalimis.

PASTABA: Straipsnio pakeitimas parengtas pagal redakciją, kuri įsigalios 2018-01-01.

27 straipsnis. 102 straipsnio pakeitimas

Papildyti 102 straipsnį 4 dalimi:

„4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą administravimo teismuose veiklą vykdančys subjektai turi teisę gauti iš valstybės institucijų informaciją, reikalingą atlikti funkcijas šioje srityje.“

Komentaras: siūloma įtvirtinti šią teisę, atsižvelgiant į tai, kad administravimas teismuose yra specifiskas ir Viešojo administravimo įstatymo nuostatos ne visais atvejais tinka, siekiant tinkamai įgyvendinti administravimo teismuose funkcijas.

28 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 106 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teismo kancleris yra karjeros valstybės tarnautojas, pavaldus teismo pirmininkui. Teismo kancleris vadovauja teismo administracijai. **Teismo kanclerį į pareigas konkurso būdu penkerių metų kadencijai priima teismo pirmininkas Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.**“

Komentaras: Galimybė rotuoti teismo kanclerį gali prisidėti prie teismo administracijos efektyvumo gerinimo. Kadencijos nustatymas siejamas su Seime įregistruotu Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektais (XIIIP-945 (LRV, VRM), analogiškas XIIIP-974 (Seimo narių grupė)), kuriais siūloma įtvirtinti galimybę taikyti kadencijas atskiroms karjeros valstybės tarnautojų pareigybėms, kai jas nustato įstatymai.

29 straipsnis. 119 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 119 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų tarybą sudaro ~~dvidešimt trys nariai~~ **septyniolika narių**:

1) pagal pareigas – Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Apeliacinio teismo pirmininkas, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas;

2) Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkti teisėjai: ~~po tris trys~~ – iš Aukščiausiojo Teismo, **du** – iš Apeliacinio teismo ir **vienas** – iš Vyriausiojo administracinio teismo, ~~po vieną trys~~ – iš kiekvieno apygardos teismo, ~~vienas~~ – nuo visų apygardos, **vienas** – nuo visų apygardos administracinių teismų ir ~~po vieną keturi~~ – nuo kiekvieno apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių visų apylinkės teismų. **Nuo apygardų teismų ir apylinkių teismų į Teisėjų tarybą gali būti išrinkti tik teisėjai, dirbantys skirtinguose teismuose.** Teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų atstovai teisėjai.”

2. Pakeisti 119 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisėjų tarybos nariu negali būti renkamas teisėjas, kuris turi mažesnę kaip ~~penkerių trejų~~ metų teisėjo darbo stažą arba kuriam buvo taikyta drausminė nuobauda.“

3. Papildyti 119 straipsnį 8 dalimi:

„8. **Pasibaigus Teisėjų tarybos nario įgaliojimams šio straipsnio 6 dalies 1, 3, 4 arba 5 punkte nustatytu pagrindu, į jo vietą likusiam Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui nuo atitinkamo teismo arba atitinkamos grandies teismų Teisėjų tarybos nustatyta tvarka elektroniniu būdu išrenkamas naujas Teisėjų tarybos narys.**“

Komentaras: Siekiant sumažinti Teisėjų tarybos narių skaičių, užtikrinti proporcingą ir tinkamą visų grandžių teismų atstovavimą.

30 straipsnis. 121 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 121 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„121 straipsnis. Teisėjų tarybos posėdžiai

1. Teisėjų tarybos posėdis yra pagrindinė Teisėjų tarybos veiklos forma. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai vyksta Aukščiausiojo Teismo **arba Nacionalinės teismų administracijos** patalpose.

Komentaras: Įstatymo patikslinimas.

2. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai šaukiami kas mėnesį. Įsigaliojus Respublikos Prezidento dekretui dėl kreipimosi į Teisėjų tarybą, kad ši patartų Respublikos Prezidentui dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, Teisėjų tarybos posėdis šaukiamas ne vėliau kaip per keturiolika dienų. Prireikus posėdžiai šaukiami Teisėjų tarybos pirmininko arba trečdaliai Teisėjų tarybos narių iniciatyva.

3. **Teisėjų tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau nei pusė Teisėjų tarybos narių.**

Komentaras: Šio aspekto reguliavimas vertas įstatymo lygmens teisės normos.

34. Medžiaga, susijusi su Teisėjų tarybos posėdžiuose svarstomais klausimais, pateikiama visiems Teisėjų tarybos nariams ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki Teisėjų tarybos posėdžio.

45. Teisėjų taryba, atlikdama savo funkcijas, priima nutarimus. Teisėjų tarybos nutarimai priimami atviru balsavimu. Teisėjų tarybos nutarimas yra priimtas, jeigu jam pritarė daugiau kaip pusė visų Teisėjų tarybos narių. Teisėjų tarybos nutarimus pasirašo Teisėjų tarybos pirmininkas ir sekretorius. Nusprendusi Teisėjų taryba nutarimus gali priimti slaptu balsavimu. Visi Teisėjų tarybos priimti nutarimai ne vėliau kaip per tris dienas skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto tinklalapyje.

56. Teisėjų taryba nutarimus, kuriais Respublikos Prezidentui patariama dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, priima tik atviru balsavimu.

67. Teisėjų tarybos priimti nutarimai, kuriais Respublikos Prezidentui patariama tam tikrą asmenį skirti teisėju, paaukštinti, perkelti, atleisti iš teisėjo pareigų arba patariama to asmens neskirti teisėju, nepaaukštinti, neatleisti iš pareigų (o kai skiriamas, paaukštinamas, perkeliamas ar atleidžiamas iš pareigų Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo teisėjas

arba Apeliacinio teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo teisėjas – patariama teikti jo kandidatūrą Seimui arba jos neteikti), turi būti argumentuoti.

78. Teisėjų taryba turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų (jų pareigūnų) visą Tarybos funkcijoms atlikti reikalingą informaciją.

89. Teisėjų tarybos posėdžiai yra vieši. Kai siekiama užtikrinti ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumą, apsaugoti informaciją apie žmogaus privatų gyvenimą ar kitą informaciją, kurios apsaugą reglamentuoja įstatymai, Teisėjų tarybos protokoliniu nutarimu posėdis ar jo dalis gali būti nevieša.“

Komentaras: Įstatymo tikslinimas, atsižvelgiant į TT darbo reglamentą bei reguliuojamo klausimo poveikį asmenų teisėms.

31 straipsnis. 124 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 124 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Nacionalinė teismų administracija turi teisę tvarkyti pretendento į apylinkės teismo teisėjų, teisėjo karjeros siekiančio asmens ir teisėjo asmens duomenis ir ypatingus asmens duomenis pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą.“

2. Papildyti 124 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyti duomenys, sveikatos pažymėjimas, asmens kompetencijų vertinimo rezultatai, taip pat duomenys apie teisėjo paskyrimą į pareigas, priesaiką, atleidimą iš pareigų, perkėlimą, nušalinimą, drausmines nuobaudas ir kita tvarkomi Nacionalinėje teismų administracijoje saugomoje asmens byloje pagal Teisėjų tarybos patvirtintas asmens bylos sudarymo ir tvarkymo taisykles.“

Komentaras: siekiant, kad teisinis reglamentavimas būtų nuoseklus, siūloma įstatyme aiškiai įtvirtinti taisyklę, kad pretendentų į teisėjus ir teisėjų asmens duomenys, įskaitant ypatingus, būtų saugomi asmens byloje nustatyta tvarka.

32 straipsnis. 128 straipsnio pakeitimas.

1. Pakeisti 128 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nacionalinė teismų administracija, vadovaudamasi su Teisingumo ministerija suderintu ir Teisėjų tarybos patvirtintu tvarkos aprašu, rengia teismų investicijų projektus, teikia juos Teisėjų tarybai derinti ir siūlo juos įtraukti į Valstybės investicijų programą.“

Komentaras: Tikslinama, atsižvelgiant į *de facto* situaciją. Pitarus siūlymui, atitinkamai koreguotinas Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-30-(7.1.2) patvirtinto Darbo reglamento 72.2 papunktis, taip pat kiti teisės aktai, į kuriuos gali būti perkelta ši nuostata.

2. Pakeisti 128 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Atskirais atvejais teismai savo funkcijoms atlikti reikalingas valstybei nuosavybės teise priklausančias patalpas gali valdyti ir naudotis panaudos pagrindais, taip pat patalpas gali nuomotis.“

33 straipsnis. 130 straipsnio pakeitimas

Papildyti 130 straipsnį naujomis 5, 6, 7 ir 8 dalimis:

„5. Į teismo patalpas draudžiama įnešti ginklą, šaudmenis, sprogstamąsias, nuodingas ar kitas akivaizdų pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai keliančias medžiagas ir daiktus.

6. Šio straipsnio 5 dalis netaikoma asmenims, kuriems ginklo ar kitų pavojingų daiktų ar medžiagų turėjimas yra reikalingas vykdant tarnybines funkcijas, taip pat kai atitinkamos medžiagos ar daiktai yra sudėtinė teisme nagrinėjamos bylos dalis. Teismo pirmininko leidimu ginklą savigynai į teismą gali įsinešti teismo teisėjai, valstybės tarnautojai ar kiti darbuotojai.

7. Siekiant užtikrinti teismo saugumą, teismo patalpose esantys ar į jas norintys patekti asmenys ir jiems priklausančios daiktai gali būti tikrinami.

8. Teismo pirmininkas gali nustatyti asmenų elgesio teisme (ne proceso metu) tvarką.“

Komentaras: Prevencinė nuostata.

34 straipsnis. Įstatymo papildymas nauja VII dalimi

1. Papildyti įstatymą nauja VII dalimi:

**„VII DALIS
TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMAI**

130¹ straipsnis. Teismų sistemos apdovanojimai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams, šių teismų darbuotojams bei kitiems teismų sistemai nusipelnusiems asmenims gali būti skiriami teismų sistemos apdovanojimai.

2. Teismų sistemos apdovanojimų rūšis nustato, jie skiriami ir įteikiami, panaikinami ir jų netenkama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.“

2. Buvusią VII dalį laikyti VIII dalimi.

Komentaras: Teismų sistemos apdovanojimai „pakylėjami“ iki įstatymo lygmens.

35 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 20xx m. xxxxxxxxx d.
2. Šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.
3. Šio įstatymo 8 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 54 straipsnio 4 dalies nuostata taikoma asmenims, kurie pretendento į teisėjus egzaminą išlaikė po šio įstatymo įsigaliojimo.
4. Šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies nuostata dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudarymo tvarkos taikoma sudarant naują Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją.
5. Šio įstatymo 9 straipsnio 2 ir 3 dalių, taip pat 13, 14 ir 15 straipsnių nuostatos dėl asmens kompetencijų vertinimo atlikimo įsigalioja 2019 m. liepos 1 d. ir taikomos asmenims, dalyvaujantiems po 2019 m. liepos 1 d. paskelbtose pretendentų į laisvas arba atsilaisvinančias apylinkės teismo teisėjų vietas, teisėjų karjeros siekiančių asmenų, kandidatų į teismo pirmininko, teismo pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko pareigas atrankose.
6. Nepanaudotos kasmetinės atostogos, kurios teisėjui priklausė iki šio įstatymo įsigaliojimo, suteikiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 98 straipsnį.
7. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtiems teismų kancleriams nuo šio įstatymo įsigaliojimo nustatoma penkerių metų trukmės kadencija.
8. Šio įstatymo 29 straipsnis taikomas Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka renkant naują Teisėjų tarybos sudėtį.
9. Teisėjų taryba iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
10. Respublikos Prezidentas iki šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies įsigaliojimo suderina su Teisėjų taryba Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarką.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė